

**HƯỚNG DẪN HOẠT ĐỘNG CHUYÊN MÔN
BỘ MÔN ĐỊA LÍ CẤP THPT NĂM HỌC 2018 – 2019**

1. Thực hiện các yêu cầu chung của nhiệm vụ chuyên môn theo CV số: 3627/SGDDĐT-GDPT ngày 29/8 /2018 về Hướng dẫn thực hiện nhiệm vụ giáo dục trung học năm học 2018- 2019.

2. Chú trọng một số nội dung cụ thể sau:

2.1. Về việc thực hiện quy chế chuyên môn

- Các trường THPT xây dựng và thực hiện kế hoạch dạy học Địa lí căn cứ vào khung PPCT của Bộ. Kế hoạch dạy học phải được thống nhất trong tổ/ nhóm chuyên môn và được Lãnh đạo nhà trường phê duyệt. Khi xây dựng kế hoạch cần đặc biệt chú ý thực hiện đúng theo hướng dẫn điều chỉnh nội dung dạy học môn Địa lí THPT đã ban hành kèm theo Công văn số 5842/BGDĐT-VP ngày 01 tháng 9 năm 2011 của Bộ Giáo dục và Đào tạo

- Đảm bảo 100% giáo viên lên lớp có giáo án mới hoặc đã bổ sung, điều chỉnh cho phù hợp với đối tượng học sinh. Giáo án phải được soạn theo hướng thiết kế các hoạt động học tập.

- Thực hiện dạy đủ các giờ dạy theo quy định, các tiết thực hành và các tiết dạy Địa lí địa phương.

- Thực hiện các quy định về hồ sơ, sổ sách chuyên môn, về số đầu điểm theo quy định và lưu đề kiểm tra viết.

- Thực hiện nghiêm túc các văn bản về "Hướng dẫn kiểm tra đánh giá xếp loại" của Bộ và Sở, Cập nhật định hướng kiểm tra đánh giá theo hướng “mở” nhằm kiểm tra năng lực, phẩm chất của học sinh.

- Tổ chức tốt việc dự giờ, kiểm tra việc thực hiện quy chế chuyên môn trong tổ/ nhóm.

2.2. Đổi mới phương pháp dạy học và kiểm tra, đánh giá

a. Đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy học

- Xây dựng kế hoạch bài học theo hướng tăng cường, phát huy tính tích cực chủ động, tự học của học sinh thông qua việc thiết kế tiến trình dạy học thành các hoạt động học để thực hiện cả trên lớp và ngoài lớp.

Thiết kế bài học theo tiến trình của hoạt động học gồm các bước: *Khởi động/Trải nghiệm/ Tạo tình huống xuất phát – Hình thành kiến thức – Thực hành/Luyện tập - Vận dụng – Mở rộng/Hướng dẫn tự học.*

- Tăng cường kỹ năng thực hành, vận dụng kiến thức, kỹ năng vào giải quyết các vấn đề thực tiễn; dạy học tích hợp liên môn, lồng ghép giáo dục di sản văn hóa trong dạy và học, chú trọng tuyên truyền, giáo dục chủ quyền quốc gia về biên giới, biển đảo; sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả; bảo vệ môi trường; đa dạng sinh học và bảo tồn thiên nhiên; ứng phó với biến đổi khí hậu, phòng tránh và giảm nhẹ thiên tai.

- Chú trọng các hoạt động trải nghiệm sáng tạo, nghiên cứu khoa học của học sinh; đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy và học.

b. Đổi mới phương pháp, hình thức kiểm tra, đánh giá

Đổi mới kiểm tra đánh giá theo hướng chú trọng đánh giá năng lực, phẩm chất, đánh giá quá trình học tập của học sinh, cần quán triệt các nhiệm vụ cụ thể sau đây:

- Tổ chức chặt chẽ, nghiêm túc, đúng quy chế ở tất cả các khâu ra đề, coi, chấm và nhận xét, đánh giá học sinh trong việc thi và kiểm tra; đảm bảo thực chất, khách quan, trung thực, công bằng, đánh giá đúng năng lực và sự tiến bộ của học sinh.

- Khuyến khích đánh giá thường xuyên đối với tất cả học sinh: đánh giá qua các hoạt động trên lớp; đánh giá qua hồ sơ học tập, vở học tập; đánh giá qua việc học sinh báo cáo kết quả thực hiện một dự án học tập, nghiên cứu khoa học; đánh giá qua bài thuyết trình (bài viết, bài trình chiếu, video clip,...). Giáo viên có thể sử dụng các hình thức đánh giá nói trên thay cho các bài kiểm tra thường xuyên hiện hành.

+ Kết hợp linh hoạt giữa kiểm tra trắc nghiệm và tự luận, đảm bảo cả phần lí thuyết và kĩ năng. Tập trung vào các kĩ năng Địa lí như: nhận dạng biểu đồ, xử lí số liệu, đọc atlas Địa lí Việt Nam.

- Kết hợp đánh giá trong quá trình dạy học, giáo dục và đánh giá tổng kết cuối kỳ, cuối năm học; đánh giá của giáo viên với tự đánh giá và nhận xét, góp ý lẫn nhau của học sinh, đánh giá của cha mẹ học sinh và cộng đồng. Khi chấm bài kiểm tra phải có phần nhận xét, hướng dẫn, sửa sai, động viên sự cố gắng, tiến bộ của học sinh.

- Thực hiện nghiêm túc việc xây dựng đề thi, kiểm tra theo ma trận với 4 mức độ yêu cầu: nhận biết; thông hiểu; vận dụng thấp; vận dụng cao, đảm bảo nguyên tắc phù hợp với đối tượng học sinh và tăng dần tỉ lệ các câu hỏi, bài tập ở mức độ yêu cầu vận dụng thấp, vận dụng cao.

- Tăng cường hoạt động đề xuất và lựa chọn, hoàn thiện các câu hỏi, bài tập kiểm tra theo định hướng phát triển năng lực để bổ sung vào ngân hàng câu hỏi môn Địa lí của nhà trường và của Sở.

3.3. Hoạt động bồi dưỡng chuyên môn.

a. Xây dựng các chủ đề

- Việc xây dựng các chủ đề dạy học và kiểm tra đánh giá theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh yêu cầu đối với môn Địa lí ở các trường THPT như sau: mỗi khối lớp xây dựng 01 chủ đề /học kỳ; Các chủ đề dạy học và kiểm tra đánh giá theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh phải được thể hiện trong kế hoạch dạy học bộ môn và được thống nhất trong tổ/nhóm chuyên môn.

- Trong năm học, mỗi trường thực hiện 01 đến 02 chuyên đề sinh hoạt chuyên môn cho cụm trường.

b. Sinh hoạt chuyên môn của trường, của quận, huyện

- Chú trọng nâng cao chất lượng sinh hoạt tổ nhóm chuyên môn và công tác bồi dưỡng, phát triển đội ngũ tại chỗ, đánh giá năng lực chuyên môn qua tiết dạy.

- Đầu tư nghiêm túc, xây dựng kế hoạch tổ/nhóm chuyên môn cụ thể, chi tiết, khoa học thể hiện rõ chỉ tiêu, giải pháp của từng nhiệm vụ cụ thể; kế hoạch sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn thiết thực, không hình thức, giảm các thủ tục hành chính, thực sự có ý nghĩa trong công tác bồi dưỡng đội ngũ tại chỗ; bám sát các công văn chỉ đạo của cấp trên.

- Đổi mới việc sinh hoạt tổ chuyên môn theo hướng tăng cường giúp đỡ vì sự tiến bộ của các thành viên trong tổ thông qua trao đổi, thảo luận. Sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn cần tập trung vào các nội dung chủ yếu như: phân tích bài học minh họa, các chuyên đề, chủ đề dạy học tích hợp liên môn theo định hướng phát triển năng lực và phẩm chất của học sinh; kế hoạch và tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo của bộ môn; phân tích, đánh giá về chất lượng đề thi, kiểm tra định kì, phân tích kết quả làm bài của học sinh, đánh giá rút kinh nghiệm về giảng dạy, kiểm tra; trao đổi, thảo luận về các PPDH, KTDH tích cực, phương pháp hướng dẫn học sinh tự học ...

2.4. Về các kỳ thi với học sinh

a. Thi HSG thành phố lớp 12.

► Vòng I: Xếp giải HSG thành phố.

- Thời gian thi: 14/9/2018
- Hình thức thi: tự luận, 180 phút, thang điểm 20.
- Phạm vi kiến thức: + Gồm kiến thức lớp 10 và 12
+ Kiến thức lí thuyết và kĩ năng. Cụ thể như sau:

* Về Lí thuyết:

- **Lớp 12:** Hết bài 7 (theo phân phối chương trình). Gồm 2 nội dung:
  - + Vị trí và phạm vi lãnh thổ
  - + Đất nước nhiều đồi núi.
- **Lớp 10:** Toàn bộ chương trình không bao gồm các bài, các nội dung giảm tải. Các nội dung chính gồm:
  - + Hệ quả các chuyển động của Trái Đất
  - + Cấu trúc của Trái Đất. Các quyển của lớp vỏ Địa lí.
  - + Một số quy luật của lớp vỏ Địa lí
  - + Địa lí dân cư: Dân số và gia tăng dân số, Cơ cấu dân số, Phân bố dân cư, Đô thị hóa
  - + Các ngành kinh tế: Nông nghiệp, công nghiệp, dịch vụ.
  - + Môi trường và sự phát triển bền vững

* Về Kĩ năng:

- + Sử dụng Atlas Địa lí Việt Nam.
- + Vẽ, nhận xét biểu đồ.
- + Phân tích bảng số liệu (các số liệu về tự nhiên, dân cư, kinh tế - xã hội)

► Vòng II: Chọn đội tuyển thi HSGQG.

- Thời gian thi: 28/9/2018
  - Hình thức thi: tự luận, 180 phút, thang điểm 20.
  - Phạm vi kiến thức, kĩ năng
    - + Gồm toàn bộ kiến thức lí thuyết của lớp 10 và 12
    - + Tập trung vào kĩ năng phân tích bảng số liệu và sử dụng Atlas Địa lí 12.
  - Cấu trúc đề thi: Bám sát cấu trúc đề thi HSGQG của bộ. gồm 7 chủ đề.
    - + Tự nhiên đại cương
    - + Địa lí kinh tế-xã hội đại cương
    - + Đặc điểm thiên nhiên Việt Nam
    - + Sự phân hóa thiên nhiên Việt Nam
    - + Dân cư Việt Nam
    - + Ngành kinh tế Việt Nam
    - + Vùng kinh tế Việt Nam
  - **Lưu ý:** Các kĩ năng Địa lí được lồng ghép vào 7 chủ đề trên.
- b. Thi HSG cấp cụm lớp 10 và 11*
- Dự kiến thời gian dự thi: khoảng giữa tháng 3
  - Phạm vi kiến thức:
    - + Khối 10: hết bài ngành công nghiệp
    - + Khối 11: Hết bài Trung Quốc
- c. Thi THPTQG năm 2019*
- Nội dung kiến thức: nằm trong chương trình cả 3 lớp 10-11-12
  - Hiện nay chưa có công văn hướng dẫn chính thức của Bộ về kì thi THPT Quốc gia nói chung và của môn Địa lí nói riêng. Tuy nhiên, căn cứ vào cấu trúc đề thi năm 2018 có thể thấy:

+ Số lượng câu hỏi kiểm tra kiến thức: 25 câu (trong đó có 19 câu kiểm tra kiến thức lớp 12)

+ Số lượng câu hỏi thực hành: 15 câu (2 câu nhận xét bảng số liệu, 2 câu biểu đồ, 11 câu đọc Atlas Địa lí Việt Nam).

- Về mức độ nhận thức

+ Nhận biết: 18 câu

+ Thông hiểu: 20 câu

+ Vận dụng thấp: 6 câu

+ Vận dụng cao: 4 câu.

- Để đạt kết quả cao trong kì thi THPT Quốc gia môn Địa lí, các trường cần:

+ Chủ động xây dựng bộ câu hỏi trắc nghiệm cho từng đơn vị kiến thức (từng bài học) giúp HS nắm chắc kiến thức và từng bước rèn kĩ năng làm bài trắc nghiệm. Hiện nay các NXBĐH Sư phạm đã ra bộ sách trắc nghiệm 10,11,12 để GV và HS tham khảo.

+ Tích cực hướng dẫn HS sử dụng Atlas Địa lí trong mỗi bài học trên lớp, giúp HS nâng cao kĩ năng sử dụng Atlas và làm tốt các câu hỏi khai thác Atlas Địa lí Việt Nam trong đề thi.

2.5. Về dạy học Địa lí địa phương

- Thực hiện theo Công văn số 9422/SGD&ĐT-GDTrH ngày 22/9/2015.

- Từ năm học 2013-2014 *dạy học Địa lí địa phương theo bộ tài liệu mới* “Tài liệu ĐỊA LÍ HÀ NỘI – CHƯƠNG TRÌNH ĐỊA PHƯƠNG” biên soạn năm 2013. Các trường đảm bảo để giáo viên có tài liệu giảng dạy, học sinh có tài liệu học tập.

- Cần kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh sau khi học tập Địa lí Hà Nội. Hình thức kiểm tra Địa Lí Hà Nội cần đa dạng: kiểm tra miệng, kiểm tra viết 15 phút, kiểm tra 1 tiết. Nội dung kiểm tra có thể là 1 câu hỏi hoặc một phần nội dung của câu hỏi.

- Sở GD&ĐT sẽ kết hợp kiểm tra việc triển khai dạy học Địa lí Hà Nội trong các đợt kiểm tra, thanh tra chuyên môn đối với các cơ sở giáo dục.

Trên đây là một số hướng dẫn cụ thể về hoạt động chuyên môn trong năm học 2018-2019. Các trường vận dụng có sáng tạo cho phù hợp với điều kiện thực tiễn của đơn vị mình.
